
Adityahridayam

ఆదిత్యహృదయమ్

Document Information

Text title : AdityahRidayastotra

File name : adityahriday.itx

Category : hRidaya, navagraha

Location : doc_z_misc_navagraha

Transliterated by : M. Giridhar giridhar at chemeng.iisc.ernet.in

Proofread by : Kirk Wortman kirkwort at hotmail.com

Latest update : June 13, 2020

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

October 8, 2023

sanskritdocuments.org

ఆదిత్యహృదయమ్

Introduction

Before we begin, let us bow to Aditya, the Sun god, who bestows upon us all prosperity and who is capable of destroying all our enemies.

Aditya hridayam is a hymn to the Sun god and forms part of the canto 107 of the Valmiki ramayana. The setting is the battle field and the fight between Ravana and Lord Rama has just been suspended. The latter enters into a contemplative mood and is instructed by the sage Agastya on the glory of Aditya, the Sun God.

The great acharya without any equal, Shankara acharya, established the worship of five deities : Ganesha, Vishnu, Shakti, Shiva and Aditya. The worship establishes the unique function of each deity while remembering the unity between Them. The unity between all of us is Brahman. Established in the space-time domain, the mind mistakes that the sun rises and sets. In reality, the sun is ever-present. Similarly, we mistake ourselves to be the body-mind complex and suffer, while in reality, we are Satchitananda, one without a second. To become aware of this Truth, one has to destroy all the enemies within (like kama, krodha, lobha, mada etc.) and establish our minds at the lotus feet of the divine at all times. And recitation of this hymn will accomplish this seemingly impossible feat.

Though this hymn is said to Rama, who appears to be in a state of distress, Rama is well aware of His divinity. As Sita says,

‘Know Rama to be the Supreme Brahman - the existence knowledge bliss (Satchitananda) absolute, the one without a second. He is pure consciousness devoid of all adjuncts, whom the senses can not perceive as their object.’

But Rama behaved very much like a human to set an example to all of us humans. By His grace, we have the teachings of Yoga Vasistha since Rama pretended to be ignorant and asked questions to vasistha. Similarly, here we obtain an hymn capable of destroying all our

internal enemies and which will bestow supreme felicity upon us, because Rama pretends to be distressed. Rama's behaviour is also to set an example on how outwardly we may act our roles and pretend to be happy or sad, while inwardly understanding that the world is merely a mirage and the only reality is the Self, Brahman.

॥ అథ సార్థ ఆదిత్యహృదయమ్ ॥

తతో యుద్ధపరిశ్రాంతం సమరే చింతయా స్థితమ్ ।

రావణం చాగ్రతో దృష్ట్వా యుద్ధాయ సముపస్థితమ్ ॥ ౧॥

దైవతైశ్చ సమాగమ్య ద్రష్టుమభ్యాగతో రణమ్ ।

ఉపాగమ్యాబ్రవీద్రామమగస్త్యో భగవాన్పషిః ॥ ౨॥

Rama, exhausted and about to face Ravana ready for a fresh battle was lost deep in contemplation. The all knowing sage agastya who had joined the gods to witness the battle spoke to Rama thus .. 1,2

రామ రామ మహాబాహో శృణు గుహ్యం సనాతనమ్ ।

యేన సర్వానరీన్వత్స సమరే విజయిష్యసి ॥ ౩॥

Oh Rama, mighty-armed Rama, listen to this eternal secret which will help you destroy all your enemies in battle. 3

ఆదిత్యహృదయం పుణ్యం సర్వశత్రువినాశనమ్ ।

జయావహం జపేన్నిత్యమక్షయం పరమం శివమ్ ॥ ౪॥

This holy hymn dedicated to the Sun deity will result in destroying all enemies and bring you victory and never ending supreme bliss. 4

సర్వమङ్గలమాङ్గల్యం సర్వపాపప్రణాశనమ్ ।

చింతాశోకప్రశమనం ఆయుర్వర్ధనముత్తమమ్ ॥ ౫॥

This hymn is supreme and is a guarantee of complete prosperity and is the destroyer of sin, anxiety, anguish and is the bestower of longevity. 5

రశ్మిమంతం సముద్యంతం దేవాసురనమస్కృతమ్ ।

పూజయస్వ వివస్వంతం భాస్కరం భువనేశ్వరమ్ ॥ ౬॥

Worship the One, possessed of rays when he has completely risen, held in reverence by the devas and asuras, and who is the Lord of the universe by whose effluence all else brighten. 6

సర్వదేవాత్మకో హ్యేష తేజస్వీ రశ్మిభావనః ।

ఏష దేవాసురగణాత్లోకాన్ పాతి గభస్తిభిః ॥ ౭॥

He indeed represent the totality of all celestial beings. He is self-luminous and sustains all with his rays. He nourishes and energizes the inhabitants of all the worlds and the race of Devas and Asuras. 7

ఏష బ్రహ్మ చ విష్ణుశ్చ శివః స్కన్ధః ప్రజాపతిః ।

మహేన్ద్రో ధనదః కాలో యమః సోమో హ్యపాం పతిః ॥ ౮॥

He is Brahma, Vishnu, Shiva, Skands, Prajapati. He is also Mahendra, kubera, kala, yama, soma and varuna. 8

పితరో వసవః సాధ్యా హ్యశ్వినౌ మరుతో మనుః ।

వాయుర్వహ్నిః ప్రజాప్రాణ ఋతుకర్తా ప్రభాకరః ॥ ౯॥

He is the pitrs, vasus, sadhyas, aswini devas, maruts, manu, vayu, agni, prana and, being the source of all energy and light, is the maker of all the six seasons. 9

ఆదిత్యః సవితా సూర్యః ఖగః పూషా గభస్తిమాన్ ।

సువర్ణసదృశో భానుర్హరణ్యరేతా దివాకరః ॥ ౧౦॥ or భానుర్విశ్వరేతా

He is the son of Aditi, creator of the universe, inspirer of action, transverser of the heavens. He is the sustainer, illumination of all directions, the golden hued brilliance and is the maker of the day. 10

హరిదశ్వః సహస్రార్చిః సప్తసప్తీర్మరీచిమాన్ ।

తమిరోన్మథనః శమ్భుస్తప్తా మార్తాణ్డ అంశుమాన్ ॥ ౧౧॥ or మార్తణ్డ

He is the Omnipresent One who pervades all with countless rays. He is the power behind the seven sense organs, the dispeller of darkness, bestower of happiness and prosperity, the remover of misfortunes and is the infuser of life. 11

హిరణ్యగర్భః శిశిరస్తవనో భాస్కరో రవిః ।

అగ్నిగర్భోఽదితేః పుత్రః శక్తిః శిశిరనాశనః ॥ ౧౨॥

He is the primordial BEing manifesting as the Trinity. He ushers in the Day and is the teacher (of Hiranyagarbha), the fire-wombed, the son of Aditi, and has a vast and supreme felicity. He is the remover of intellectual dull-headedness. 12

వ్యోమనాథస్తమోభేదీ ఋగ్యజుఃసామపారగః ।

ఘనవృష్టిరపాం మిత్రో విన్ధ్యపీఠీ ప్లవంగమః ॥ ౧౩॥

He is the Lord of the firmament, dispeller of darkness. Master of all the vedas, he is a friend of the waters and causes rain. HE has crossed the vinda range and sports in the Brahma Nadi. 13

ఆతపీ మణ్డలీ మృత్యుః పిఙ్గలః సర్వతాపనః ।
కవిర్విశ్వో మహాతేజాః రక్తః సర్వభవోద్భవః ॥ ౧౪॥

He, whose form is circular and is colored yellow, is intensely absorbed and inflicts death. He is the destroyer of all and is the Omniscient one being exceedingly energetic sustains the universe and all action. 14

నక్షత్రగ్రహతారాణామధిపో విశ్వభావనః ।
తేజసామపి తేజస్వీ ద్వాదశాత్మన్నమోఽస్తు తే ॥ ౧౫॥

He is the lord of stars, planets and all constellations. He is the origin of everything in the universe and is the cause of the lustre of even the brilliant ones. Salutations to Thee who is the One being manifest in the twelve forms of the Sun. 15

నమః పూర్వాయ గిరయే పశ్చిమాయాద్రయే నమః ।
జ్యోతిర్గణానాం పతయే దినాధిపతయే నమః ॥ ౧౬॥

Salutations to the Eastern and western mountain, Salutations to the Lord of the stellar bodies and the Lord of the Day. 16

జయాయ జయభద్రాయ హర్యశ్వాయ నమో నమః ।
నమో నమః సహస్రాంశో ఆదిత్యాయ నమో నమః ॥ ౧౭॥

Salutations to the One who ordains victory and the prosperity that follows. Salutations to the one possessed of yellow steeds and to the thousand rayed Lord, and to Aditya. 17

నమ ఉగ్రాయ వీరాయ సారణ్యాయ నమో నమః ।
నమః పద్మప్రబోధాయ మార్తాండాయ నమో నమః ॥ ౧౮॥ or మార్తాండాయ,
ప్రచణ్డాయ

Salutations to the Terrible one, the hero, the one that travels fast. Salutations to the one whose emergence makes the lotus blossom and to the fierce and omnipotent one. 18

బ్రహ్మేశానామ్యతేశాయ సూర్యాయాదిత్యవర్చసే ।
భాస్వతే సర్వభక్షాయ రౌద్రాయ వపుషే నమః ॥ ౧౯॥

Salutations to the Lord of Brahma, shiva and Achyuta, salutations to the powerful and to the effulgence in the Sun that is both the illuminator and devourer of all and is of a form that is fierce like Rudra. 19

తమోఘ్నాయ హిమఘ్నాయ శత్రుఘ్నాయామితాత్మనే ।

కృతఘ్నఘ్నాయ దేవాయ జ్యోతిషాం పతయే నమః ॥ ౨౦॥

Salutations to he transcendental atman that dispels darkness, drives away all fear, and destroys all foes. Salutations also to the annihilator of the ungrateful and to the Lord of all the stellar bodies. 20

తప్తచామీకరాభాయ వహ్నయే విశ్వకర్మణే । or హరయే విశ్వకర్మణే

నమస్తమోఽభినిఘ్నాయ రుచయే లోకసాక్షిణే ॥ ౨౧॥

Salutations to the Lord shining like molten gold, to the transcendental fire, the fire of supreme knowledge, the architect of the universe, destroyer of darkness and salutations again to the effulgence that is the Cosmic witness. 21

నాశయత్యేష వై భూతం తదేవ సృజతి ప్రభుః ।

పాయత్యేష తపత్యేష వర్షత్యేష గభస్తిభిః ॥ ౨౨॥

Salutations to the Lord who destroys everything and creates them again. Salutations to Him who by His rays consumes the waters, heats them up and sends them down as rain. 22

ఏష సుప్తేషు జాగర్తి భూతేషు పరినిష్ఠితః ।

ఏష ఏవాగ్నిహోత్రం చ ఫలం చైవాగ్నిహోత్రిణామ్ ॥ ౨౩॥

Salutations to the Lord who abides in the heart of all beings keeping awake when they are asleep. He is both the sacrificial fire and the fruit enjoyed by the worshippers. 23

వేదాశ్చ క్రతవశ్చైవ క్రతూనాం ఫలమేవ చ ।

యాని కృత్యాని లోకేషు సర్వ ఏష రవిః ప్రభుః ॥ ౨౪॥

The Sun is verily the Lord of all action in this universe. He is verily the vedas, the sacrifices mentioned in them and the fruits obtained by performing the sacrifices. 24

॥ ఫల శ్రుతిః ॥

ఏనమాపత్సు కృచ్ఛేషు కాంతారేషు భయేషు చ ।

కీర్తయన్ పురుషః కశ్చిన్నావసీదతి రాఘవ ॥ ౨౫॥

Raghava, one who recites this hymn in times of danger, during an affliction or when lost in the wilderness and having fear, he will not lose heart (and become brave). 25

పూజయస్వైనమేకాగ్రో దేవదేవం జగత్పతిమ్ ।

ఏతత్ త్రిగుణితం జప్త్వా యుద్ధేషు విజయిష్యసి ॥ ౨౬ ॥

Raghava, worship this Lord of all Gods and the Universe with one-pointed devotion. Recite this hymn thrice and you will win this battle. 26

అస్మిన్క్షణే మహాబాహో రావణం త్వం వధిష్యసి ।

ఏవముక్త్వా తదాఽగస్త్యో జగామ చ యథాగతమ్ ॥ ౨౭ ॥

O mighty armed one, you shall triumph over Ravana this very moment. Having spoken this, Agastya returned his original place. 27

ఏతచ్ఛృత్వా మహాతేజా నష్టశోకోఽభవత్తదా ।

ధారయామాస సుప్రీతో రాఘవః ప్రయతాత్మవాన్ ॥ ౨౮ ॥

Raghava became free from worry after hearing this. He was greatly pleased and became brave and energetic. 28

ఆదిత్యం ప్రేక్ష్య జప్త్వా తు పరం హర్షమవాప్తవాన్ ।

త్రిరాచమ్య శుచిర్భూత్వా ధనురాదాయ వీర్యవాన్ ॥ ౨౯ ॥

Gazing at the sun with devotion, He recited this hymn thrice and experienced bliss. Purifying Himself by sipping water thrice, He took up His bow with His mighty arms. 29

రావణం ప్రేక్ష్య హృష్టాత్మా యుద్ధాయ సముపాగమత్ ।

సర్వ యత్నేన మహతా వధే తస్య ధృతోఽభవత్ ॥ ౩౦ ॥

Seeing Ravana coming to fight, He put forth all his effort with a determination to destroy Ravana. 30

అథ రవిరవదన్నిరీక్ష్య రామం

ముదితమనాః పరమం ప్రహృష్యమాణః ।

నిశిచరపతినజ్జయం విదిత్వా

సురగణమధ్యగతో వచస్త్వరేతి ॥ ౩౧ ॥

Then knowing that the destruction of the lord of prowlers at night (Ravana) was near, Aditya, who was at the center of the assembly of the Gods, looked at Rama and exclaimed 'Hurry up' with great delight. 31

॥ ఇతి ఆదిత్యహృదయం మంత్రమ్ ॥

స్తోత్రపాఠ

ఓం అస్య శ్రీఆదిత్యహృదయస్తోత్రమస్త్రస్య శ్రీఅగస్త్యఋషిః ।
అనుష్టుప్చంద్రితః । శ్రీఆదిత్యహృదయభూతో భగవాన్ బ్రహ్మ
దేవతాః । ఓం బీజమ్ । రశ్మిమతేరితి శక్తిః ।
ఓం తత్సవితురిత్యాదిగాయత్రీ కీలకమ్ । నిరస్తాశేషవిఘ్నతయా
బ్రహ్మవిద్యాసిద్ధౌ సర్వత్ర జయసిద్ధౌ చ వినియోగః ।

అథ ఋష్యాదీన్యాసః ॥

ఓం అగస్త్యఋషయే నమః శిరసి ।
అనుష్టుప్చంద్రితే నమః ముఖే ।
ఆదిత్యహృదయభూతబ్రహ్మదేవతాయై నమః । హృది ।
ఓం బీజాయ నమః గుహ్యే ।
ఓం రశ్మిమతే శక్తయే నమః పాదయోః ।
ఓం తత్సవితురిత్యాదిగాయత్రీ కీలకాయ నమః నాభౌ ।
వినియోగాయ నమః సర్వాణ్యై ।
ఇతి ఋష్యాదీన్యాసః ॥

అథ కరన్యాసః ॥

ఓం రశ్మిమతే అఙ్గుష్ఠాభ్యాం నమః ।
ఓం సముద్యతే తర్జనీభ్యాం నమః ।
ఓం దేవాసురనమస్కృతాయ మధ్యమాభ్యాం నమః ।
ఓం వివస్వతే అనామికాభ్యాం నమః ।
ఓం భాస్కరాయ కనిష్ఠికాభ్యాం నమః ।
ఓం భువనేశ్వరాయ కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం నమః ।
ఇతి కరన్యాసః ॥

అథ హృదయాదిషడఙ్గ న్యాసః ॥

ఓం రశ్మిమతే హృదయాయ నమః ।
ఓం సముద్యతే శిరసే స్వాహా ।
ఓం దేవాసురనమస్కృతాయ శిఖాయై వషట్ ।
ఓం వివస్వతే కవచాయ హుమ్ ।
ఓం భాస్కరాయ నేత్రత్రయాయ వౌషట్ ।

ఓం భువనేశ్వరాయ అస్త్రాయ ఫట్ ।

ఇతి హృదయాదిషడంక్త న్యాసః ॥

॥ అథ ఆదిత్యహృదయమ్ ॥

తతో యుద్ధపరిశ్రాంతం సమరే చింతయా స్థితమ్ ।

రావణం చాగ్రతో దృష్ట్వా యుద్ధాయ సముపస్థితమ్ ॥ ౧॥

దైవతైశ్చ సమాగమ్య ద్రష్టుమభ్యాగతో రణమ్ ।

ఉపాగమ్యాబ్రవీద్రామమగస్త్యో భగవాన్పుషిః ॥ ౨॥

రామ రామ మహాబాహో శృణు గుహ్యం సనాతనమ్ ।

యేన సర్వానరీన్వత్స సమరే విజయిష్యసి ॥ ౩॥

ఆదిత్యహృదయం పుణ్యం సర్వశత్రువినాశనమ్ ।

జయావహం జపేన్నిత్యమక్షయం పరమం శివమ్ ॥ ౪॥

సర్వమంగళమంగళ్యం సర్వపాపప్రణాశనమ్ ।

చింతాశోకప్రశమనం ఆయుర్వర్ధనముత్తమమ్ ॥ ౫॥

రశ్మిమంతం సముద్యంతం దేవాసురనమస్కృతమ్ ।

పూజయస్వ వివస్వంతం భాస్కరం భువనేశ్వరమ్ ॥ ౬॥

సర్వదేవాత్మకో హ్యేష తేజస్వీ రశ్మిభావనః ।

ఏష దేవాసురగణాల్లోకాన్ పాతి గభస్తిభిః ॥ ౭॥

ఏష బ్రహ్మ చ విష్ణుశ్చ శివః స్కంతః ప్రజాపతిః ।

మహేష్ద్యో ధనదః కాలో యమః సోమో హ్యహం పతిః ॥ ౮॥

పితరో వసవః సాధ్యా హ్యశ్వినౌ మరుతో మనుః ।

వాయుర్వహ్నిః ప్రజాప్రాణ ఋతుకర్తా ప్రభాకరః ॥ ౯॥

ఆదిత్యః సవితా సూర్యః ఖగః పూషా గభస్తిమాన్ ।

సువర్ణసదృశో భానుర్హరణ్యరేతా దివాకరః ॥ ౧౦॥ or భానుర్విశ్వరేతా

హరిదశ్వః సహస్రార్చిః సప్తసప్తిర్మరీచిమాన్ ।

తిమిరోన్మథనః శమ్భుస్తవ్విష్టా మార్తాణ్డ అంతుమాన్ ॥ ౧౧॥ or మార్తణ్డ

హిరణ్యగర్భః శిశిరస్తపనో భాస్కరో రవిః ।

అగ్నిగర్భోఽదితేః పుత్రః శక్తిః శిశిరనాశనః ॥ ౧౨॥

వ్యోమనాథస్తమోభేదీ ఋగ్యజుఃసామపారగః ।

ఘనవృష్టిరపాం మిత్రో విన్ద్యవీధీ ప్లవङ्గమః ॥ ౧౩॥

ఆతపీ మణ్డలీ మృత్యుః పిङ्గలః సర్వతాపనః ।
కవిర్విశ్వా మహాతేజాః రక్తః సర్వభవోద్భవః ॥ ౧౪॥

నక్షత్రగ్రహతారాణామధిపా విశ్వభావనః ।
తేజసామపి తేజస్వీ ద్వాదశాత్మన్నమోఽస్తు తే ॥ ౧౫॥

నమః పూర్వాయ గిరయే పశ్చిమాయాద్రయే నమః ।
జ్యోతిర్గణానాం పతయే దినాధిపతయే నమః ॥ ౧౬॥

జయాయ జయభద్రాయ హర్యశ్వాయ నమో నమః ।
నమో నమః సహస్రాంశో ఆదిత్యాయ నమో నమః ॥ ౧౭॥

నమ ఉగ్రాయ వీరాయ సారణాయ నమో నమః ।

నమః పద్మప్రబోధాయ మార్తాండాయ నమో నమః ॥ ౧౮॥ or మార్తణ్డాయ,
ప్రచణ్డాయ

బ్రహ్మశానాచ్యుతేశాయ సూర్యాయాదిత్యవర్చసే ।
భాస్వతే సర్వభక్షాయ రౌద్రాయ వపుషే నమః ॥ ౧౯॥

తమోఘ్నాయ హిమఘ్నాయ శత్రుఘ్నాయామితాత్మనే ।
కృతఘ్నఘ్నాయ దేవాయ జ్యోతిషాం పతయే నమః ॥ ౨౦॥

తప్తచామీకరాభాయ వహ్నయే విశ్వకర్మణే । or హరయే విశ్వకర్మణే
నమస్తస్మాఽభినిఘ్నాయ రుచయే లోకసాక్షిణే ॥ ౨౧॥

నాశయత్యేష వై భూతం తదేవ సృజతి ప్రభుః ।
పాయత్యేష తపత్యేష వర్షత్యేష గభస్తిభిః ॥ ౨౨॥

ఏష సుప్తేషు జాగర్తి భూతేషు పరినిష్ఠితః ।
ఏష ఏవాగ్నిహోత్రం చ ఫలం చైవాగ్నిహోత్రీణామ్ ॥ ౨౩॥

వేదాశ్చ క్రతవశ్చైవ క్రతూనాం ఫలమేవ చ ।
యాని కృత్యాని లోకేషు సర్వ ఏష రవిః ప్రభుః ॥ ౨౪॥

॥ ఫలశ్రుతిః ॥

ఏనమాపత్సు కృచ్ఛేషు కాంతారేషు భయేషు చ ।
కీర్తయన్ పురుషః కశ్చిన్నావసీదతి రాఘవ ॥ ౨౫॥

పూజయన్వై నమేకాగ్రో దేవదేవం జగత్పతిమ్ ।

ఏతత్ త్రిగుణితం జప్తా యుద్ధేషు విజయిష్యసి ॥ ౨౬ ॥
అస్మిన్మణే మహాబాహో రావణం త్వం వధిష్యసి ।
ఏవముక్తా తదా౭గస్త్యో జగామ చ యథాగతమ్ ॥ ౨౭ ॥
ఏతచ్ఛ్చుత్వా మహాతేజా నష్టశోకో౭భవత్తదా ।
ధారయామాస సుప్రీతో రాఘవః ప్రయతాత్మవాన్ ॥ ౨౮ ॥
ఆదిత్యం ప్రేక్ష్య జప్తా తు పరం హర్షమవాప్తవాన్ ।
శ్రీరాచమ్య శుచిర్భూత్వా ధనురాదాయ వీర్యవాన్ ॥ ౨౯ ॥
రావణం ప్రేక్ష్య హృష్టాత్మా యుద్ధాయ సముపాగమత్ ।
సర్వ యత్నేన మహతా వధే తస్య ధృతో౭భవత్ ॥ ౩౦ ॥
అథ రవిరవదన్నిరీక్ష్య రామం
ముదితమనాః పరమం ప్రహృష్యమాణః ।
నిశిచరపతిసజ్జయం విదిత్వా
సురగణమధ్యగతో వచస్త్వరేతి ॥ ౩౧ ॥
ఇతి ఆదిత్యహృదయం మన్తమ్ ॥

Aditya Hridayam is Sarga 105 in Yuddha Kanda of Valmiki
Ramayana (Gita Press, 1995, 4th edn.)

Encoded and translated by M. Giridhar

——
Adityahridayam

pdf was typeset on October 8, 2023

——

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

